

بررسی مسئولیت مدنی پلیس راهنمایی و رانندگی (راهور) ناجا در تصادفات رانندگی

صمد خدري^۱، داود بزرگمهر^{۲*}

۱. گروه حقوق، واحد بروجن، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجن، ایران.

۲. گروه حقوق، واحد بروجن، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجن، ایران.

چکیده

در مواردی که پلیس راهور به سبب انجام وظایف قانونی به دیگران خسارتی وارد کند، چنانچه ثابت شود، در اقدامات خود مقررات را رعایت کرده است، مسئولیتی از این حیث ندارد و در مقابل، سازمان نیروی انتظامی مسئول جبران خسارت وارد شده خواهد بود. همچنین زمانی که خسارت وارده توسط پلیس راهور ناشی از نقص وسایل ادارات و مؤسسات مزبور باشد، برای کارمند مسئولیتی ایجاد نمی‌کند و اداره یا سازمان متبوع مسئول جبران خسارت است و یا اگر پلیس راهور وظیفه مراقبت از عملیات اجرایی در سطح راه‌ها را به نحو متعارف انجام ندهد، باید با بررسی شرایط و اوضاع و احوال قضیه در اثر تصادف رانندگی مشخص شود که خسارت وارده ناشی از عمد یا تقصیر و بی احتیاطی وی می‌باشد یا نقض سیستم سازمانی پلیس است، اما از آنجایی که تعهد پلیس راهور، تعهد به وسیله است نه تعهد به نتیجه و نمی‌توان از پلیس انتظار داشت که به نتیجه مطلوب دست یابد، لذا نرسیدن به نتیجه نقض وظیفه مراقبت را اثبات نمی‌کند و مدعی زیان باید ثابت کند که پلیس راهور در انجام چنین وظیفه‌ای کوتاهی کرده است. اگر در چنین حالتی پلیس کوتاهی و تقصیر کرده باشد، علی القاعده مسئول جبران خسارت وارده شده است. بر اساس یافته‌های ما با توجه به موارد فوق الذکر، علی رغم تلاش‌های زیاد در این عرصه رویه قضایی و موضع حقوق ایران در راستای تحلیل مصونیت و مسئولیت مدنی پلیس راهور در تصادفات رانندگی روشن و مشخص نیست و مسئولیت مدنی ناشی از تخلف از اجرای تعهد، مبنایی به جز مبنای مسئولیت قهری دارد و باید آن را به اراده طرفین منتسب ساخت و در صورت تحقق مسئولیت مدنی پلیس راهور ناشی از تخلف اجرای تعهد، معیار و ضابطه تشخیص و تمیز آن تقصیری می‌باشد که از سوی پلیس راهور صورت گرفته است. شناخت علل و عواملی که تصادفات را به وجود می‌آورند با بهره‌گیری از یک سری ضوابط و معیارهای حقوقی و همچنین ضوابط و معیارهای فنی و کارشناسی امکانپذیر می‌باشد. که هم اکنون این مهم توسط کارشناسان پلیس راهنمایی و رانندگی و کارشناسان رسمی دادگستری و قوه قضائیه صورت می‌گیرد. این ضوابط و معیارها حول محور سه عامل اصلی در شکل‌گیری وقوع تصادفات و سوانح ترافیکی که عبارتند از: انسان، راه و وسیله نقلیه صورت می‌پذیرد. مادامی که هر یک از این سه عامل بدون عیب باشند، احتمال بروز حادثه به صفر می‌رسد. قصور پلیس راهور هنگام عملیات اجرایی در سطح راه‌ها و بی توجهی به ضوابط ایمن سازی و بررسی جبران خسارت وارده ناشی از عمد یا تقصیر و بی احتیاطی پلیس راهور نیز مورد بررسی قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: مسئولیت مدنی، پلیس راهور، تصادفات رانندگی، نیروی انتظامی، جبران خسارت.

مقدمه

مقصود از مسئولیت مدنی مسئولیتی است که ناشی از خصیصه اجتماعی بودن شخص است. در واقع مسئولیت مدنی، حقوق خطاهای مدنی و نقص قواعد حاکم بر روابط مدنی است. با توجه به اینکه انسان موجودی اجتماعی است و لازمه اجتماعی

*Corresponding author

۲.Email:dd.bozorgmehr@gmail.com